

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 51.

Indult Bétsből, Kedden, December' 25-dikán, 1828.

B é t s.

Hogy ne buzogna ditső Nyelvéért a' Magyar? Imé
Egy Fejedelmi Személy mennyire vitte ügyét!

Jelentettük több ízben, hogy a' Magyar Nyelvet már Külföldön is kezdik itt ott tanulgatni, és esmerni. Tapsoló örömmel hallotta Nemzetünk, hogy Rómában többen, 's nevezetesen a' Luccai Uralkodó Bourbon Károly Lajos, Spanyol Országi Infant Ó Királyi Hertzegsége, a' Magyar Nyelvet megszeretvén, azt meg is tanulta. Hogy pedig ezen megkedvelt, szépnek és könnyűnek talált Nyelvnek tanulását minden Olaszok előtt könnyebbítse Ó Királyi Hertzegsége, azon Magyar Grammatikát, melly szerént Maga Nagy Tiszt. Deáki Sigmond Tudós Hazánkfijától (ki akkor Nagy Mélt. Gróf Eszterházy Miklós Ó Exeja fíjainak Rómában volt Nevelőjök) tanult, kinyomtatfatta, ezen tzim alatt: GRAMMATICA UNGARESE. Ad uso deg l' Italiani, Roma, 1827. — Az Uralkodó Kir. Hertzeg ezen esztendő nagyobb részét Külső Országi utazásokra fordítván, December hónap kezdetétől fogva Bétsben mulat, 's így érkezének ide Rómából ezen Magyar Grammatikának számos Nyomtatványi, mellyek rövid nap a' Hazai Könyvárosokhoz széllyel küldetnek, 's az abból bejövő pénz egy jótévő Intézetnek fog ajándékozatni. Eről, valamint a' megnevezett Grammati-

káról is közelebb bővehben szóllunk. — Ó Kir. Hertzegségének egy 6 esztendő Printz Fija most hasonlóképpen Bétsben vagyon, kinek szájából a' Magyar Nyelvet ékesen hangzani szerentseje volt az ezeket jelentőnek. Nevelője a' kis Hertzegnek ugyantsak Tiszt. Tudós. Deáki 'Sigmond Ur. — Így derül a' Magyar Haza ege lassan lassan. Ez előtt tsak harmintz esztendővel is többnyire Külső Országiak vitték a' Nagyobb Házaknál a' Nevelésifoglalatosságot: most nem Magyar nagy Familiáknál is több helyen bízzák a' Nevelést Magyar Hazánkfijaira. Melly felséges példát ada erre, 25 esztendővel ez előtt, Maga a' Tsász. Kir. legkegyelmesebb Felség! — Ez Nemzetünknek szint úgy öröme válik, mint ditsőségére. — Mennyivel boldogabb jövendőket reménylhetünk; ha Nagyaink bölts gondoskodása után a' Nevelőket formáló Intézet is felállhat!

Az Olasz Nyelven irt Magyar Grammatikát, melly a' mellette lévő számos Magyar és Olasz gyakorlásokkal együtt 16 árkus, a' M. Kurir kiadójánál lehet találni: az ára egy forint ezüstben.

O r o s z O r s z á g.

Sz. Pétervára. Dec. 2-ika, mint Ó Felsége Pawlewits Miklós Tsászárúra lételének napja, a' Fő Város minden templomaiban meginnepeltetett. — Gróf Paskewits a' Kaukuzusi Hadi-

sereg vezére, és Gróf Diebits, a' Sz. András Rendjének keresztjével megtiszteltettek. — Vice-Cancellárius Gróf Nesselrode, visszaérkezése óta (t. i. a' táborból) ismét viszi a' Külső Miniszterseget. — Státus Tanácsos Schlözer Urat, a' Moskau-i Universitas hajdani Professorát (de a' ki ez előtt 2 esztendővel az Orosz Tsászári Szolgálatból elbocsátott), a' Tsászár régi érdemeiért a' Sz. Anna Rendjének gyémánt tizmjével ajándékozta meg. Tiflisben Nov. 1 napján a' Grusiai Granatéros Regiment díszesen meginneplette a' mostani Tulajdonosának, az ifjú Constantin Nagy Hertzegnek; ez előtt esztendővel lett ki nevezetése (a' Regiment Birtoikosává). A' regiment hadirendben kiállott jókor reggel az Eriván nevű patazra; és Gróf Paskevits a' Fő-vezér egy beszédet tartott a' Vitéz Gránatérosokhoz, mellyben megköszönte nekik azon szolgálatokat, mellyeket az ő Vezérlése alatt most közelébb a' Törökök ellen tettek. A' Regiment mostani Oberstere Gróf Simonits, a' ki Elisabeth polnál keményen megsebesítettén mankón támaszkodva vezérli most is katonáit az ellenség ellen. Estve hál volt, mellyen a' város előkelő lakosain kívül, a' főbb Török foglyok is: a' Bajasidi és Karsi Basák, sok Persák az újonnan foglalt tartományokból, és más külföldiek Frantziák, Anglusok s a' t. jelen voltak.

Stavropol (a' Kaukaszus mellett) Nov. 11-kén. „Darab idő óta sokat szenvedtek a' mi határink a' Kaukaszusi Hegyi Nemzetségektől, kik magokat egybe adván — különösen a' mostani Török háború kezdete óta, — határinkra gyakorta beütöttek. Ezen Hegyi nemzetségek között legkártékonyabbak valának a' Karatsaiak, kik az Elburz hegye körül hozzá férhetetlen rej-

telekben lakoznak, és gyakori prédálásaikkal az Orosz határszéleket szüntelen háborgatják. Melly ragadozó Nemzetségnek megzabolázására Generális Emanuel a' Kaukaszusi Gyalog seregekkel kiindulván, Nov. 1 napján a' Karatsajewi bértzeken vélek megütközött, és reggeli 7 órától esvél 7 óráig tartott kegyetlen harztban őket megverte és semmivé tette. Másnap Kart-Jurtát a' Karatsaiak fő tanyáját elfoglalta, és Nov. 3-kán a' Fejedelmet (Váli-Isslam-Keim-Sakalow nevűt) a' Nép Véneit és az egész népet az Orosz Tsászár hűségére feleskette. A' dolognak ilyen szerentsés elvégezése után, a' Generális vissza indult és tegnap (Nov. 10-kén) a' városba megérkezett, hozván magával sok Karatsaiakat, kik — az esküdt Hűség zálogául — a' Fejedelmi és más három nevezetes Familiákból kezesek gyanánt adattak. Ezen hódoltatás az egész Kaukaszusi Vidék bátorságára nézve igen fontos.“

Az Orosz Udvar a' mult Esztendőben kiküldött egy Hajót, Kapitány Lütke alatt, Fedezések tételére, olly meghagyással, hogy a' nevezett Kapitány a' Péter-Páli Kikötőből (Kamtsatkában) kiindulván — Téli fél-esztendőben a' Károlina szigeteit, Nyári fél-esztendőben pedig a' Behring-szorossát (melly Ásiát Amerikától elválasztja) és annak Vidékeit látogatná, és vizsgálná meg. Az első út a' Hajó már megtette, és — a' küldött Tudósításokból ítélve — sokat lehet a' Kapitány Lütke útazásától tudományos tekintetben várni. — Dr. Mertens (egy, a' Hajón lévő Tudósok között) az említett Utról ezt írja: „A' Fedező-Hajó Oct. 19-kén 1827 a' Péter-Páli Kikötőből elvezvén, Nov. 22-kén újra fel találta

Ualan Szigetét *)), a' hol az a' szeren-
tsége és gyönyörűsége volt az Utazó tár-
saságnak, hogy egy egészen esmeretlen,
senkiről magán kívül semmit nem tudó
népet a' legtisztább természeti állapot-
ban látott élni. A' lakosok hallatlan Pát-
riárkai egyességben és nyugalomban
éltek, — úgy hogy fegyver, vagy a' mi
tsak hasonlított volna is a' fegyverhez,
az egész szigeten nem találtatott. A' mi
előttünk annyival megfoghatatlanabb volt,
mert a' sziget Aristokratái igazgatás alatt
állott, és egynéhány Hatalmasok úgy
nézték magokat; mint a' Szigetnek Urait;
a' kiknek tehát örökös békeességben kel-
lett egymással élni. A' lakosok semmiben
sem hasonlítottak a' többi Carolinai
szigetek lakosaihoz; a' nyelvek is egé-
szen különböző volt; és mindenoda mu-
tatott, hogy ezek, semmi idegen népet,
még a' közel felvő Szigetből sem láttak.
A' hajóról a' Természet vizsgálók kiszáll-
ván, füveket és bogarakat szedtek a' Szi-
geten, a' lakosok kísérték őket és ha
mit reájok híztak, azt híven és gondos-
san megőrizték. Az is megjegyzésve méltó
rölk, hogy ámbár ők sokat láttak ná-
lunk Európaiaknál olyan dolgokat, mel-
lyek benne bámulást gerjesztettek: a'
vételtre és lopásra való kívánság benne
nem gerjedt fel. Hajokat befonva és vi-
rágokkal felékesítve viseltek; feleségeik-
kel igen szépen bántak, és azokkal örö-
mest tréfálnak. Vallások, úgy látszott,
nem volt; leg alább semmit se lehetett
belőlök a' félélt ki venni. Az egész Sziget-
ben, mintegy 40 Fejedelem volt, kik
közzül egynek különös nagy tiszteletet

adtak; ezt úgy lehetett bizonyos tekin-
tetben nézni, mint a' szigetnek Királyát.
De azt semmiképpen ki nem tudtuk ta-
nulni, mi adja ezt a' méltóságot; a' ha-
talom és gazdagság nem adta, mert a'
Királynak tsak két faluja volt, holott a'
többinek némelyiknek nyoltz is volt. Há-
rom hétig múltunk ennél az ártatlan
szeretetreméltó népnél, — 's Dec. 20-
kán tovább mentünk. Jan. 2-kán akad-
tunk rá a' legnagyobb Szigetekre (t. i. a'
Carolina Szigetei közzül) de itt ki nem
szállottunk, mivel a' lakosok — egészen
ellenkező módon mint az Ualaniak,
— ellenséges indulatot mutattak, és az
emberszerelő Kapitány Lütke Ur vért
nem akart ontani. Febr. 8-kán az Union
szigeténél voltunk, Martius 30-kán Uro-
piknál és April. 18-kán fedeztük fel
a' Rosario sziklás szigetét; 's másnap
April. 19-kén a' gyönyörű Bonin nevű
szigeteket (mellyek már egyszer felfede-
zettek; de Krusenstern; a' ki reá-
jok nem akadt, léteket tagadta). Itt egyéb-
aránt egy Anglus hajó bennünket meg-
előzött, és elebbjárnván a' szigetet az An-
glus Király nevében — a' mint egy hát-
ra hagyott tábla mutatta — elfoglalta.
Ezen szigetnek lakosai nintsenek; de mi
találtunk itt két Európai embert Wet-
trin Károlyt a' ki Königsbergből va-
ló Burkus Országhól és Petersen Já-
nost a' ki Norvegiai fi. Ezek hajdan
egy Anglus hajón szolgáltak, de 1826-
ban Hajótörést szenvedtek, és azóta kí-
nos szükségben itt éledgéltek. Ezeket az
árvákat a' hajóra felvettük. Ezen szige-
tek egyébaránt igen termékenyek, jóle-
vegőjűek, és Kamtsatka nézve fe-
lette hasznosok és fontosok lehetnek. A'
tekenős békák itt annyira elszaporodtak,
hogy — a' mint sűrűn egymás mellett
hevertek, a' part homokos szélei úgy lát-
szottak, mintha békatekenővel volnának.
ki rakva. A' Természet Visgálóknak it-

*) Ualan szigete, mellyet már 1824-
ben Kapitány Duperrey felfedezett,
felszik az Ész. Szél. 5° 21' és a' Kei.
Hossz. 165° alatt. Lásd a' Krusen-
stern legújabb Munkáihoz tartozó
Átlást.

ten nagy örömök volt, mert sok új fűveket, halakat és más állatokat találtak — 'sa' t. — "A' hajó Május 28-kán (1828) a' Péter Páli Kikötőbe szerentsésen vissza érkezett. Az utazás alatt, hét hónap alatt, egyetlenegy beteg sem volt a' Hajón. — Júniusban ismét kivezett a' Hajó a' Behring szorossa felé.

Portugallia.

Lisbona, Nov. 25-kén. D. Miguel gyógyuló félben van. A' tegnapi Udvari Ujságban e' volt: „Az Ő Felsége ellörtt lábának Chirurgicali gyógyítása olyan szerentsésen mégyen, hogy a' Felséges beteg alig érzi azt az alkalmatlanságot, mellyet a' Chirurgicali véle bánás okoz; mellynél fogva ezután napjában csak egy Bulletin fog ki adattatni.“ — A' máj Bulletin, melly délelőtti 10 órakor adattatott ki, igen rövid; csak ennyi: „Ő Felsége folyvást olyan jól van, „a' mint lehet; a' Kir. Hertzeg Asszonyok hasonlóképpen.“ —

A' Justitz-Minister, Furtado Ur, a' következő Kerülő-parantsolatott bocsátotta szélyel az Országba, a' Tisztviselőkhöz: „A' Király a' mi Urunk újában azt parantsolja, hogy a' Nagy Britanniai Jobbágyoknak Privilegiumait — a' Tractatusoknak értelme szerént — szoros betsületben kell tartani, és azon Criminalis pereket, mellyekben azok keveredve volnának, a' lehetőségig siettetni kell (megtartván azomban a' törvénykezés szokott módját); melly siettetést mind az ő személyek tekintete, a' mennyiben ők vádoltattak és barátaink, mind azon szoros barátság, melly Anglia és Portugallia között a' legrégebb időktől fogva fenn áll, megkíván és parantsol. Isten tartsa meg az Urakat, 's a' t.“ —

Ezen parantsolatra hihetően a' St. Ubesi történet adott alkalmatosságot, a'

hol az úgy nevezett Royalisták, Barbosa Urat, a' Hanseai Városok Vice-Consulját (a' ki egyszörmind az Anglus Vice-Consulnál mint Al-liszt, hivatalban van) meg fogták, egy nap egy éjjel magoknál tartották és akkor rettenetes Vivát kiabálások közben a' közönséges fogházba vitték. Ennek következtében a' Svétziai, Frantzia, Orosz, Éjszak-Amériakai, Burkus Országi, Dániai és Anglus Vice-Consulok (Herlitz, O'Neill, Rerens, Rego 'sa' t. Urak) egy Protestatiót adtak bé a' Hadi-Kormányzóhoz és a' Corregidorhoz (Polgári Fő Tiszthez a' Megyében), oltsalmat kívánván személyeknek és hivataljoknak. — Azt mondják, hogy Villareálban hasonlóan járt az Anglus Vice-Consul, a' kit az önként vállalkozott Royalisták hasonlóképpen megfogtak és kötözve küldöttek a' többi rabokkal Lisbonába.

Görög Ország.

Aegina, Nov. 8-kán. Gróf Capodistrias az Elölülő Póroszban van. Gerasimus az Aeginai Ersek, Daniel a' Tripolizzai Ersek, Neophytus a' Talandai, Joseph az Andrussai, és János a' Damalai Püspökök az Egyházi Tanács-szék tagjaivá nevezettek. — Generalis Colokotroni, és Botzari's Photomara Kapitányok a' Hadi Tanácsban ülnek. — Generális Ipsilanti Demeter Nov. 5-kén azelatta álló seregekkel Salona ellen megindult.

A' Móreai várakat a' Törökök — a' mint tudva van — minden ellentállás nélkül által engedték a' Frantziáknak. Egyedül a' Patras mellett fekvő, 's Móreai Kastély nevet viselő kis Erősség volt az, melly darab ideig, (Oct. 20—30-ig) magát szép szerént feladni

tellyességgel nem akarta; úgy hogy Oct. 30-kán a' Kastélyt formázerént bombar-dírozni kellett. A' tüzelés reggeli 6 óra-
kor kezdődött el; már 9 órakor két he-
lyen nyílás volt a' köfalon törve. Az os-
tromlónak nem kis segítségére volt az
A c t n a nevű Anglus Bomba hajó, mely
100 Bombánál többet bé lövén a' várba,
azt felgyújtotta. A' Kastély ekkor kéntel-
len lett magát feladni, és már délben
Anglus és Frantzia zászlók lobogtak a'
vár tornyain. Oroszok az egész történet
alatt nem voltak jelen.

Az elfoglalt várakat a' Frantziák
megigazgatták, és rajtuk sok javítást tet-
tek. Koron várát a' Görög katonáknak
által adták.

Frantzia Ország.

A' Finantz-Minister egy Rendelést
akar kiadni, mely szerént a' Lottéria
40 Megyékben eltöröltetik, de a' hol
megmarad is, szorosabb határok közé
vételik; nevezetesen a' Húzások száma
kevesebb lesz, és a' Lottériára való tét-
el Min im u m a — mely most 6 S o u s
— 2 Frankra emeltetik. — A' Kereske-
dési Minister a' Párisi Kereskedőkhöz a'
következő levelet írta: „Páris Dec. 9-
„kén 1828. Uraim! Az Országlószerék egy
„Nov. 24-kén költ Nyilatkozatást vett a'
„Nagy Britanniai Követtől, melyben a'
„Gibráltári Kormányozó kihirdettet-
„te, hogy a' Tangeri Kikötőt, a' H o -
„pe Dávid Ur parantsolatja alatt álló
„Anglus hajók zárva tartják (blokiróz-
„zák). Ezen zárva-tartást annak okáért
„a' legszorosabb tiszteletben kell tar-
„tani.“

A' Beranger Ur perében (a' Chan-
sons in edites nevű Munkájáért) Dec.
10-kén hozott ítéletet a' Fenyítő Poli-
tziái-Szerék, ekképpen: „Minthogy a' Véd-
angyal (P ange gardien) tüzimű

dall 8-ik verse, egyik Sakramentomot,
és az által magát a' vallást nevenségre
teszi ki; — a' 9 ik vers pedig a' jövő
életbeli megjutalmaztatást vagy büntet-
tetést kétségbe hozván, a' vallásos Morált
tsufolja ki; — minthogy a' V é n e k U -
ralkodása (la Gerontocratie) nevű Dall
Frantzia Országot úgy festi
le, mint a' mely a' mostani Országlás
alatt rövid idő múlva végképpen meg-
romlik, és az által a' Királyi Országló-
szeréket gyűlöletessé igyekezik tenni; —
minthogy Károlynak az egy ü g y ű -
nek felkenettetéséről (Sa cre
de Charles le simple) írott Dall
éppen nem két értelmű, hanem egyene-
sen a' Király személyét sérti meg; —
s minthogy Beranger maga megvallja,
hogy a' nevezett Dalokat ő írta; Ba-
douin Könyváros pedig tőle megvette:
— ennél fogva a' Törvényszerék, Be r a n -
g e r t 9 Hónapi fogságra, és 10,000 Frank
bírságra — B a d o u i n t 6 Hónapi fog-
ságra és 500 Frank bírságra ítéli — a'
Könyvnyomatókat és árosokat, a' kikről
nem bizonyítottatik bé, hogy tudták vol-
na mi féle gyalázatos könyvet nyomtat-
nak és árúlnak, minden büntetés alól
felmenti, — Az elvétellett Nyomtatvá-
nyokat tüzre ítéli — és a' per költségeit
Berangerre és Badouinra veti.“

A' Journal de Debats Dec. 13-
-káról, egy levelet közöl, melyet úgy
ád ki mint B é t s ből Dec. 2-ikáról vett
Tudósítást, — tele a' leg hazugabb hí-
rekkel p. o. „hogy Silistriánál a' re-
tirálás alkalmatosságával 12,000 Oroszok
a' fegyvert elhajították és magokat fog-
lyúl megadták, 's a' t. „Némely Külföldi
Ujságírók igen gyalázatosan játszanak az
Európai Közönséggel, mikor B é t s ből
vagy az Austriai Birodalom
más városaiból vett privat-tu-
dósítás t z i m j e alatt minden féle
híreket és mendemondákat reája küldc-

nek. — A' mi különösen a' szó alatt lévő tikkelyt illeti; az Austriai Beobachter nem hiszi, hogy a' Frantzia Újságlevél azt valósággal Bétsből vette volna, és egyenesen azt állítja, hogy azt Bétsből nem is írhatták.

Török Ország.

Canea (Candia szigetén) Oct. 17-kén. „A' háború, melly itt a' Törökök és Görögök között foly, felette nagy kárt okoz az egész szigetnek. A' fa olaj-szüret, melly gazdagon mutatja magát, felpredáltatik. Most ugyan ebben a' pillanatban, tsata és ütközet nints; a' két ellenséges Fél egymást szemmel tartja; de mindenik helyébe marad. Candia-ban és Rettimóban a' Basák hé vannak a' várba szorítatva, katonáik nintsenek, annál fogva kiütni nem mernek. Canea körül tiszta és szabad a' föld, mivel Mustafa Basa a' Görögöket illendő távolságban tartja. — A' fellázadt Görögöket Báró Reineck vezérli, a' ki nem régiben Mustafa Basának azt írta, hogy ha tsendesen marad, ő a' maga részéről semmi ellenségeskedést el nem követ; majd nagyobb emberek fognak jöni nem sokára, kik a' két ellenséges Fél meg fogják egymással békéltetni. (Talán a' három Hatalmasságok Köveit érti). — Fornetti Ur a' Frantzia Consul (de a' ki mióta a' Szigeten a' háború kiütött, zászlóját házáról levétette, és tsak mint magános személy tartózkodott itt) készül innen el menni.

Pápa Birtoka.

Róma, Ilona Orosz Nagy Hertzeg Aszszony, (Mihály Nagy Hertzeg Felesége) Nov. 26-kán megtisztelte jelenlétével azon fényes estvéli mulatságot, mellyet Hertzeg Gagarin, Orosz Tsászári Követ a' Sz. Széknél, a' Navona nevű Palotában adott. — Pál Würtem-

bergi Kir. Hertzeg, a' Nagy Hertzeg Aszszony Atyja Dec. 5-kán Romába érkezett.

Cardinalis Guidobono Cavalchini Ő Eminentziája hosszúsas betegeskedése után Dec. 6-kán meg halt.

Magyar és Erdély Ország.

Sopronból, Dec. 18 dikán. Erdemesnek tartjuk minden igaz Hazafi, különösen pedig Nemzeti nyelvünk, kegyes és buzgó pártfogóit figyelmetessé tenni oly nagylelkűségek példájra, mellyek mind azoknak, kiket jöltévé tárgyaik közvetlenül érdekelnek Nemzeti tzelra törekedő pályájokon fáradozóan rúgói eszközül szolgálnak; mindolyanokat, a' kik nemzeti nyelvek eránt napról-napra elevenebben gerjedő szerelemmel égnek, hasonló nemes tettekre buzdítanak. — E' féle jeles példa Tek. Békes Vármegyében boldogult Nemes és Nemzetes Bodroghy (Papp) János Ur, Mező-Berény helységének hajdani Jegyzője, ki meghalván a' Sopronyi Tanuló Magyar Társaságnak testamentumában 100 forintokat hagyott V. Cz. azon feltétellel, hogy az tőke-pénzzé tételven esztendőnként folyó intereséből a' Társaság, mellynek magának van könyvtára, könyvei számát szaporítgassa. — Hálaáldozatok 's felejtethetlen tisztelet az illy követésre méltó Hazafiak' nyugvó porának!

Ótsáról, Nov. 27-dikén. — Nehai Nagy Tiszteletű Ns. Szánthó István Ur, a' Bugyi Reformata Eklésia 46 esztendeig volt hűséges Lelki Pásztor, a' Pesti Nagy Tiszteletű Egyházi Megye 20 esztendeig volt Esperestje, igen rövid betegsége után Nov. 22 dik napján hasznos életének 86-dik esztendejében ki mult e' világból: és ugyan azon hónap 24-dik napján számos külömbkülömb Val-

lású, 's rangú személyektől késértetvén, igen tisztességesen eltemettetelt, szerelmes gyermekeinek, — kik 6-an vagynak, — nagy keserűséget hagyván. Nem külföldben a' fent nevezett Sz. Eklésia minden rendű Tagjainak nagy szomorúságot okozott: kik könyhullatások között késérték szeretett Prédikátorokat a' temetőbe.

N. Szebenből, Dec. 6-dikán. — Hogy a' két szomszéd-Vajdaságban, Moldovában és Oláhországban uralkodó pestisnek tovább terjedése sikeresen meggátoltassék a' N. M. Fő Hormányszéknek Nov. 24-dikén költ Végzésénél fogva a' contumácia ideje a' határszéleken 20 napra határozatott; — a' legrövidebb úton való ítélet hozás az egészséget tárgyaló rendelkezések' általhágói ellen a' f. e. Dec. 10-dikétől fogva minden ide való Törvényszékeknek megengedettelt; — a' Brassói, és Fogarasi Kerületeknek, továbbá Háromszéknek, és Felső Fejér Vármegyének minden helységciben megtiltatott a' vásár-tartás.

Brassó, Nov. 30-dikán. — Ma az egész Város, egészséget tárgyzó gondoskodásból, bezárattatott. A' kereskedés, és az azzal egybekötöttetett elevenség oda van. Azon szorosan bezárt két házban, hol az emberek ragados forró hideglelésbe, és petetbe estek, 57 lélek lakott; ezek közül 14 meghalt, 8 a' kórházban fekszik betegen, és 15 mint gyanús, elválasztatott a' többtől. Több házakban még semmi pestises nyavalya nem mutatta magát, és a' Tisztviselők minden erőlködéseiket arra fordítják, hogy ezen nyavalyának terjedését meggátolják.

Maros-Vásárhelyről, Nov. 24-dikén írják, hogy ott is pestis-forma mutogatja magát, 's azt Bukurestből vitte valami Geréb András nevű Kerék-

gyártó; ez Brassóban maradt feleségét meglátogatta, azzal együtt, és mostoha fiával M. Vásárhely felé indult; az úton felesége meghalt, kit Brassóba visszavivén, ott eltemettette, 's mostoha fiát belegen ott hagyván M. Vásárhelyre ment Oct. 30-dikán. A' Brassói Magistratus Nov. 7-dikén sebes lovag által küldé oda a' Székhez a' tiszti jelentést az eránt, hogy noha Geréb András a' 10-napi vesztelő időt Oláhországból kijöttekor kiöltötte, mégis Bolonya külső Városban, (hol a' kórház van, 's a' pestis kiütött) a' sírásónak három gyermeke hirtelen meghalt, 's maga is a' sírásó beteg; a' Tiztség ezen embert keresse fel, tegye őrizet alá, 's a' t. Erre Nov. 9-dikén megtalálván az embert, őrizet alá teszik, tudósítják felőle a' N. M. Hormányszéket, a' honnan Melt. Túry Ferentz Ur Orvosokkal lemenvén, a' nyomozást megteszi; minden portékáit, a' drága sálókat, 's a' t. megegetik; a' Kerék János házat, hol előbb Geréb szállva volt, körül töviselik. Nov. 21-dikén hirtelen meghal Kerék Jánosné; 22-ikén az Ország' fő Orvosa is oda érkezett; egy Seborvos a' holt testet megvizsgálta; semmi kelevényt rajta nem talált, tsak felkete foltok voltak rajta; az' aszszonyt eltemették, meszet tévén a' sírba; a' Város megrémült; a' Ref. Kollegiumot 22-dikén széllyel hotsátották; a' Seminarium 28-dikig nem megyen oskolába; a' Meltóságos Kir. Tábla is sürgeti elhotsátatását, minke-előtte a' pestis kiütne, mert azután késő. Így terjedt el azon hír, hogy ott pestis volna, holott még addig mind a' bérekesztettek, mind a' szabadon lévők egészségesek voltak. Maga Geréb nem hal meg pestisben, mert a' lábán folyó seb van. Kolosvárt, Dec. 14-kén. Praeses Ur, Báró Jósika János Ó Excellen-tziája ma ment el azon gyanús helységeknek meglátátára, mellyek elzárva tar-

latnak. Minthogy a' sok mende monda az egész Országot rémülésbe hozta. Az erős vigyázó rendeléseknél fogva megszünt minden barátságos társalkodás, kiki fél egymástól. — Nyáron a' jég járása megrémítette a' népet, később a' sáska sokasága, utóbb a' pestis híre, és félelme minden embert megborzasztott. De hála a' Mindenható Úr Istennek az utolsóból semmi sints. Már most felszabadulnák, vagyon reménység, a' bezárt helységek is; mivel a' Praeses Ó Excelentziája maga személyesen megyen oda, látni akarván ha igaz e', a' mit annyin beszéltek, 's elterjesztettek. Már szinte Magyar Országtól is elzárattaltunk volna a' tsupa híreknél fogva. — Ma Nagy Tanács volt, minek előtte elment volna a' Praeses Úr Ó Excelja. Nem hiszi, a' ki ilyen környűl állásban soha sem volt, hogy mennyire megrettent a' nép, tsak tsupa hírére is a' Pestisnek. —

Egy Tudós Férjfiát, hasznos jó Tanítót, és példás feddhetetlen életű embert vesztett el ezen Város 's közelebbről a' Reformátum Collégium a' Nagy Erdemű idős Szilágyi Ferentz Professor Urban, ki, Dec. 4-dikén világi pályáját elvégezvén, azt boldogabb élettel váltotta fel. Áldás békesség hamvaira!

Máros Vásárhelyről Dec. 11-dikén költ levél szerént ott a' Pestistől való félelem egészen elenyészett, minthogy egy halálos eseten kívül több nem történt. Ennél fogva minden az elébbeni tsendeség állapotjára tér vissza.

Minthogy a' Karátsonyi Innep napok Tsötörtökre és Péntekre esnek, azon napokra Ujságot nyomtatni nem lehet. Erre nézve az 52 számú Magyar Kurir, Dec. 30-dikán fog, mint utolsó ezen folyó esztendőben kiadatni.

Tudományos Dolgok.

Tekintetes Róthkrepf János Úr, az ifjú Gróf Szechenyi Karoly Nevelője, kinék a' régibb és újabb Muzsika Történetéről írt igen jeles Ertekezése a' Tudományos Gyűjtemény Darabjából, valamint Pannónia név alatt kiadott Fortepianóra készített Szép Magyar Nóták a' Hazafiak előtt eléggé esmeretesek; újra válogatott Magyar Nóták Gyűjteményével gazdagította a' Nemzeti Nóták Tárat, ezen nevezet alatt: Hunnia (Pannonia Folytatása) vagy: Válogatott Magyar Nóták Gyűjteménye két kézzel játszandó Fortepianóra. 1-ső Füzet: Bétsben, Mechetti Péternél, Nro 1153. A' Füzetben előforduló Csermáktól, Polturás Jantsitól, Botsári Svasztitstól 's magától a' Kiadó Urtól készített szép tántz Nóták olly igazi Magyar érzéssel vagynak feltéve, a' mint azt az Azsiából hozott eredeti, de már az Európai pallérozással nemesített góg és fel-emelkedett érzés kívánja. — Új példája, hogy az itt lakó Hazafiak igyekeznek, 's tudják is fenn tartani az igaz hazafi Magyar érzést.

A' pénz folyamát December 22-dikén; közép árr:
 A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 95 9/16
 Az 1820-béli sorsosok, 157 1/4
 Az 1821-béli hasonlók, 124 1/2
 Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 50 5/8 for. keltek, mind Conv.
 A' Bank-Aktziák keltek 1095 forinton
 Conv. Pénzben.

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomatató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)